

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Historia Social do Trabalho	Código	660G01039	
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Coruña)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro-Cuarto	Optativa	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Fernández Colín, M ^a Luísa	Correo electrónico	mluisafernandez@udc.es	
Profesorado	Fernández Colín, M ^a Luísa	Correo electrónico	mluisafernandez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Historia da evolución do mundo do traballo, con especial referencia á España contemporánea para poder entender mellor as dinámicas e políticas sociolaborais actuais.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Marco normativo regulador das relacións laborais.
A2	Marco normativo regulador da Seguridade Social e da protección social complementaria.
A3	Saúde laboral e prevención de riscos laborais.
A12	Historia das relacións laborais.
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B8	Razoamento crítico.
B9	Traballo en equipos.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias do título
Marco normativo regulador das relacións laborais.	A1		
Marco normativo regulador da Seguridade Social e da protección social complementaria.	A2		
Saúde laboral e prevención de riscos laborais	A3		
Historia das relacións laborais	A12		
Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.	A13		
Capacidade de análise e síntese		B2	
Razoamento crítico		B8	
Traballo en equipos.		B9	
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			C4
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse			C6

Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade			C8
--	--	--	----

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1: A Historia Social do Traballo	Concepto e método Consideración social do traballo a través da historia
Tema 2: O traballo nas sociedades preindustriais	O traballo no mundo antigo A ordenación do traballo na sociedade medieval: servidumbre e gremios O traballo na sociedade moderna: inicios do capitalismo mercantil, as manufacturas e o "domestic system";
Tema 3: A ordenación do traballo a partir da revolución industrial	A revolución industrial e as súas consecuencias sociais Concepto de clase social Características da sociedade de clases Os cambios sociais da España Contemporánea
Tema 4: Os comezos do movemento obreiro en España	Unha industrialización incipiente Os primeiros conflitos As repercusións da Internacional O ascenso do grupo socialista Os últimos anos do século XIX
Tema 5: O traballo na España do século XX	O século XX: a España dos contrastes A semana trágica e o trienio bolchevique O panorama sociolaboral durante a dictadura de Primo de Rivera Os cambios laborais da Segunda República A Guerra Civil e o mundo do traballo
Tema 6: As relacións laborais durante o Franquismo	As reglamentacións laborais, Previsión Social e Mutualismo laboral durante o período autárquico O sistema sindical A liberalización económica: o plan de estabilización e a reforma da orde xurídica-política do Estado: A ley de contratos de traballo e as bases da Seguridade Social
Tema 7: O movemento obreiro en Galicia	Os comezos do século XIX A consolidación do século XX A creación dos primeiros sindicatos nacionalistas
Tema 8: O traballo na época actual	A transición democrática en España: O novo sistema de relacións laborais e da seguridade social As transformacións sociais, as novas tecnoloxías e a nova organización do traballo Crisis e globalización económica: os novos retos As reformas laborais en España e en Europa

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A1 A2 A3 A12 A13 B2 B8 B9 C4	15	10	25

Lecturas	A1 A2 A3 A12 A13 B2 B8 B9 C4 C8	10	20	30
Obradoiro	A12 A13 A14 A18 A19 A32 A33 B2 B4 B8 B9 C1 C3 C4 C6 C8	10	10	20
Presentación oral	A12 A13 B2 B8 B9 C4 C6 C8	15	15	30
Prácticas a través de TIC	A1 A2 A12 A13 B2 B8 B9 C4 C6 C8	5	10	15
Actividades iniciais	A5 A12 A13 A14 A19 A32 A33 B2 B4 B8 B9 C1 C3 C4 C6 C8	1	0	1
Proba de ensaio	A1 A2 A3 A12 A13 B2 B8 C4	5	10	15
Sesión maxistral	A1 A2 A12 A13 B2 B8 C4 C6 C8	12	0	12
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Para facilitar a comprensión dos estudantes, se discutirá na clase a interpretación e significado dos textos e material documental seleccionado
Lecturas	Comentarase en grupos reducidos cos estudantes, o contido das lecturas recomendadas para facilitar a súa asimilación
Obradoiro	os estudantes presentarán e debatirán en equipo os temas seleccionados para o seu estudo en profundidade
Presentación oral	Exposición na aula do traballo de grupo ou individual elixido, utilizando unha presentación
Prácticas a través de TIC	Na aula informática realizaranse traballos de búsqueda de información, fontes, interpretación de datos, etc
Actividades iniciais	Exposición aos alumnos do programa da asignatura, traballos propostos, criterios de avaliación. Os alumnos comezan a elixir xa o tema do seu primer traballo
Proba de ensaio	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Para facilitar a comprensión dos estudantes discutírase en clase a interpretación e significado dos textos e material de información.
Lecturas	
Obradoiro	Comentarase en grupos reducidos, as lecturas recomendadas. Ademais realizarase un seguimento personalizado da aprendizaxe con resolución de dúbidas e recomendacións do profesor presencialmente ou vía web.
Presentación oral	
Actividades iniciais	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Análise de fontes documentais	A1 A2 A3 A12 A13 B2 B8 B9 C4	Para facilitar a comprensión dos estudantes, discutirase na clase a interpretación e significado dos textos e demais material documental seleccionado, por iso, valorarase a asistencia do alumno.	15
Lecturas	A1 A2 A3 A12 A13 B2 B8 B9 C4 C8	Comentarase en grupos reducidos cos estudantes, o contido das lecturas recomendadas para facilitar a súa asimilación	15
Obradoiro	A12 A13 A14 A18 A19 A32 A33 B2 B4 B8 B9 C1 C3 C4 C6 C8	Os estudantes, ben de forma individual ou en grupo (máximo de 3 alumnos) elixiran un tema (tras acordalo coa profesora) para o seu estudo en profundidade	20
Presentación oral	A12 A13 B2 B8 B9 C4 C6 C8	Os traballos deberánse expor na aula utilizando presentacións e deberán de intervir todos os integrantes do grupo.	20
Prácticas a través de TIC	A1 A2 A12 A13 B2 B8 B9 C4 C6 C8	Realización de exercicios de clase, presentacións, búsqueda de información, interpretación de datos, etc.	10
Proba de ensaio	A1 A2 A3 A12 A13 B2 B8 C4	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións	20

Observacións avaliación

O alumno poderá superar a asignatura de 2 formas:

- OPCIÓN 1: a suma das notas obtidas nos seguintes apartados ha de superar os 5 puntos.
- traballos de clase, comentarios de textos, documentos, gráficas etc que se farán na clase (máximo 2 puntos)
- traballo de curso: sobre o temario da asignatura. O tema e estrutura do mesmo se acordará previamente coa profesora e é obrigatorio a súa exposición na aula. (máximo 2 puntos)
- exame: proba sobre o coñecemento das materias xunto co comentario de documentos históricos.
- OPCIÓN 2: para alumnos con dispensa académica, as notas obtidas nos seguintes apartados ha de superar os 5 puntos
  - Exame do temario da asignatura. Consistirá en 2 preguntas a elixir entre 3 propostas e unha de elas poderá ser de tipo práctico. (ata un máximo de 8 puntos)
  - Traballo de curso: sobre o temario da asignatura. O tema e estrutura do mesmo se acordará, previamente, coa profesora. (Ata un máximo de 1 punto e 1 punto pola súa exposición na aula)

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - González Muñiz, M.A. (1975). Aproximación a la Historia Social del Trabajo. Madrid, Jucar - Tuñón de Lara, M. (1972). Historia de España, Tomo XXIII, textos y documentos. Barcelona:Labor - Aizpiru,M. y Rivera,A. (1994). Manual de Historia Social del Trabajo. Madrid:Siglo XXI - Jaccard,P. (1971). Historia Social del Trabajo de la antigüedad hasta nuestros días. Barcelona:Plaza y Janés - Arenas Posadas, C. (2003). Historia Económica del Trabajo . Madrid:Tecnos - De Juana, J. y Prada, J. (eds) (2005). Historia Contemporánea de Galicia. Barcelona:Ariel - Barreiro Fernández, XR. (1981). Historia de Galicia (Edad Contemporánea). Vigo: Galaxia - Hobsbawm, E. (2001). Historia del siglo XX, 1914-1991. Barcelona: Crítica - Villares R. y Bahamonde, A. (2001). El mundo contemporáneo. Siglos XIX y XX. Madrid: Taurus - Galán García,A.,Gómez Urdañez, G. e Moreno Fernández, J.R. (2003). Materiales para la historia de las Relaciones Laborales. Madrid: Tecnos - Espina,A.,Fina LL. y Sáez,F. (1985). Estudios de Economía del trabajo en España. Salarios y política de rentas. Madrid: M.T.S.S - Carreras A. y Tafunell,X. (2010). Historia Económica de la España Contemporánea 1789-2009. Barcelona:Crítica - Sarasúa, C. (2006). Trabajo y trabajadores en la España del siglo XIX. Barcelona:Ariel - Vilar Rodríguez, M (2010). La cobertura social al margen del Estado: asociacionismo obrero y sociedades mutuas en Galicia 1839-1935. La Rioja: Dialnet
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Termes, J. (1972). Anarquismo y sindicalismo en España. Barcelona, Ariel - Ashford, D.E. (1989). De la aparición de los Estados del Bienestar. Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social - Carro Igelmo,A.J. (1982). Historia social del Trabajo . Barcelona, Bosch - Sánchez Jiménez, J. (1992). Las claves del movimiento obrero 1830-1930. Barcelona, Planeta - Arenas, C.; Florencio, A. y Martínez, J.L. (1998). Mercado y Organización del Trabajo en España. Sevilla, Atril - V.V.A.A. (1990). O movemento obreiro en Galicia. Vigo, Xerais - Pardo Bazán, E. (1975). La Tribuna. Madrid, Cátedra - López Morán, B. y Barreiro Fernández, X.R (2013). La Asociación General Patronal de A Coruña y la Conflictividad Obrera en la Segunda República (1931-1936. A Coruña: Librería Arenas - Giner, S. (2002). Historia del Pensamiento Social. Barcelona: Ariel

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia Social e Política contemporánea/660G01009

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías